

2001. 185 p.

4. Аналитическая философия: Становление и развитие (антология). Москва: «Дом интеллектуальной книги», «Прогресс-Традиция», 1998. 528 с.

5. Путь в философию. Антология. Москва: ПЕР СЭЕ, 2001. 445 с.

6. Аналитическая философия: Избранные тексты. Москва: Изд-во МГУ, 1993. 181 с.

7. Wittgenstein L. Cercetări filosofice. București: Humanitas, 2004. 415 p.

8. Райл Г. Понятие сознания. Москва: Идея-Пресс, Дом Интеллектуальной книги, 1999. 408 с.

9. Caputo J. Deconstruction in Nutshell. A Conversation with J. Derrida. New York: Fordham University Press, 1997. 215 p.

10. Overgaard S., Gilbert P. ș. a. An introduction to metaphilosophy. New York: Cambridge University Press, 2013. 240 p.

11. Rorty R. Philosophy and the mirror of nature. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1979. 415 p.

12. Рорти Р. Философия и зеркало природы. Новосибирск: Изд-во Новосибирского Университета, 1997. 320 с.

Circulația elitelor și progresul tehnico-științific

Luca Sergiu, UnAȘM

*Dezvoltarea unei societăți,
este opera unor personalități creatoare,
sau a unor minorități.*

A. Toynbee.

Orice stat este condus de o elită, iar ca rezultat avem celebra expresie: „Elita făurește istoria”. Elitele prin definiție sunt persoanele cele mai competente, dar și cele mai privilegiate în plan social și material. Această regulă este valabilă atât pentru elita politică, cât și pentru elitele științifice, culturale, sportive, militare ș.a.m.d. Accesul la treapta elitară garantează bunăstarea materială. Din acest motiv avem studii și specialități prestigioase, locuri bugetare neacoperite an de an.

Cuvântul „elită” este utilizat cu sens politic pentru a desemna actorii politici a unui stat, în știință pentru a desemna pe cei mai de vază savanți care au cunoștințe profunde și participă la dezvoltarea științei, în cultură sunt persoanele

care au adus contribuții semnificative la sporirea patrimoniului cultural prin operele sale și activitatea profesională.

Elita științifică și intelectualii sunt un tip special de mediu științific. Elitele intelectuale și intelectualii, sunt producători de proprietate intelectuală. [3,11].

Elitologia (teoria elitelor), este „știința politica specială sau de ramură, este ca un ansamblu de gândire, având ca scop să explice natura, locul și rolul grupurilor sociale în mâinile cărora se află concentrate influența politică și puterea decizională”[5, 6].

Pentru a identifica elita este necesar să stabilim criteriile care stau la baza conceptului de elită și a clasificării elitei.

Dea lungul istoriei omenirii în diferite societăți la formarea elitelor au contribuit diferiți factori și cu diferită importanță.

Factorul economic este unul dintre cei mai importanți în formarea elitei și se manifestă prin două aspecte: *motivația și posibilitatea*.

Motivația se manifestă prin tendința persoanelor de a-și satisface necesitățile de ordin material și social. Bunăstarea materială și socială motivează persoanele spre diferite activități din diferite domenii cu scopul de a fi cei mai buni în domeniu, deoarece cei mai buni sunt și cei mai bine răsplătiți material, onoruri și funcții.

Posibilitatea se manifestă prin libertatea materială a persoanei de a alege domeniul de activitate și de a avea condiții favorabile unei activități productive ce includ studii, utilajele necesare, acces la informații. Libertatea materială asigură valorificarea potențialului vocațional al persoanelor.

Motivația și Posibilitatea asigură ascensiunea și recrutarea noilor persoane în cadrul elitar conform criteriului calității și meritocrației. Conflictul apare atunci când persoanele tind să ajungă în cadrul elitar doar pentru a-și satisface interesele materiale sociale fără să aducă un folos sporit societății. Persoanele cu vocație, din cauza lipsei materiale, nu se pot realiza pentru a aduce folos societății. Astfel elita nu totdeauna corespunde cerințelor și criteriului meritocrației.

Motivația și Posibilitatea din factor economic de formare a elitei se transformă într-un instrument de dirijare a procesului de formare și recrutare a elitei.

Acest instrument trebuie să fie utilizat de către stat în strategia sa de formare a elitei conform criteriului meritocrației. Piramida necesităților, formulată de Maslow, funcționează în toate culturile și regimurile politice la fel.

Acest aspect ne demonstrează că pentru a înlătura confuziile referitor dacă cineva, ori ceva face parte din elită, este necesar de a delimita elita conducătoare(politicul) de elita calitativă(calități de excepție).

Actualmente structura și formarea elitelor este determinată de procesele sociale interne dar și externe.

Epoca Iluminismului a oferit acces la cunoștințe prin intermediul enciclopediilor, de aceea după Iluminism progresul tehnico-științific se dezvoltă rapid (fapt demonstrat prin exemplul lui Ampère André-Marie, pe care nefrecventarea școlii și lipsa de studii universitare nu l-au împiedicat să devină membru al Academiei Franceze și să țină postul de profesor universitar). Odată cu dezvoltarea internetului accesul la cunoștințe a devenit și mai accesibil datorită învățământului la distanță.

M. Weber, consideră că într-o societate educația este folosită ca pârghie în dobândirea drepturilor și pozițiilor sociale dorite sau în conservarea celor deja deținute, funcțiile educației evoluând în timp. Astfel, dacă în epoca preindustrială, educația era axată pe pregătirea oamenilor pentru ajustarea unui anumit stil de viață și unei anumite poziții în societate, atunci, în epoca industrialismului, educația înlesnește mobilitatea membrilor societății, în sensul ocupării de către cei capabili a unor poziții mai înalte în societate.

Napoleon Bonaparte a introdus în École Polytechnique destinată la origine pentru a da Franței înalți funcționari care profesau, în general, în [marile corpuri ale Statului francez](#) un regulament de selectare a candidaților printr-un concurs de admitere pentru orice categorie socială cu studii bugetare. École Polytechnique este considerată cea mai prestigioasă instituție de învățământ științific din Franța. Această reputație este clădită atât pe dificultatea concursului de admitere, cât și pe faptul că o bună parte dintre politehnicienii, odată intrați în sfera profesională, acced la poziții cheie în industrie, afaceri, administrație, management sau chiar politică, perpetuând renumele școlii și justificând sintagma de *élite républicaine* (elita republicană) asociată absolvenților acestei școli.

Pedagogia esenței - pune accent pe idealul educațional, considerat drept finalitate cu nivel maxim de complexitate, care exprimă tipul de personalitate prefigurată de societate, în raport cu caracteristicile fiecărei epoci istorice. Pedagogia existenței pune accent pe potențialitățile de dezvoltare a subiectului supus educației, pe aptitudinile și predispozițiile de care dispune și care îi conferă o "originalitate specifică". Psihocentrismul indică că procesul de instruire nu se poate realiza în mod global, nediferențiat, el trebuie să implice principiul diferențierii în raport cu particularitățile psihologice individuale și de vârstă ale copilului. Sociocentrismul - în centrul procesului educațional stau cerințele sociale de ordin economic, cultural, politic, demografic, religios, idealurile educaționale fiind stabilite de către societate. Tehnocentrismul - pune accentul pe procesele de ordin formativ ce au ca rezultat pregătirea indivizilor în vederea exercitării unei profesii sau formarea profesională continuă [1,20].

J.J. Rousseau considera că acel copil va fi bine condus, care va avea un singur conducător.

Cât de mult se implică puterea în ierarhizarea elitei ne este demonstrată de următorul exemplu: - între 1860-1940, - în optzeci de ani, titularii ministerului educației s-au schimbat de 84 ori, fiecărui nou numit revenindu-i o activitate medie sub un an de zile (mai precis, de 11,4 luni), atât pentru intervalul 1860-1918, cât și între 1919-1940”[4, 33]. Evident că în asemenea condiții știința(savanții), trebuia să găsească mai întâi de toate surse de existență, și să-și asigure o continuitate în poziția sa. Iar această continuitate se asigura în modul următor: - „exemplul oferit de N. Iorga în volumul lui de memorialistică, în ce privește – de pildă – candidatura cumnatului său la funcția de rector al Universității din București. Atunci când I. Bogdan, „îndemnat de prieteni”, a acceptat să intre în competiție pentru această poziție, „și-a luat toate precauțiunile, a vizitat pe toți colegii, ba a mers și la șefii de partid. (...) I s-au dat toate asigurările, care aveau valoarea celor ce se pot căpăta de la un politician – și de fapt Bogdan a fost ales”[4, 32]. Acest exemplu ne demonstrează faptul că pentru a face parte din elita oficială nu erau suficiente cunoștințe și competențe, iar formarea elitei în așa mod, inevitabil duce la scăderea creației științifice, dar și la formarea unei generații ulterioare.

Elita oficială susține puterea. Dacă nu o susține devine incomodă – care este limita până la care elita trebuie să susțină puterea. Această limită este dictată de scopul elitei – adevăr și dreptate, ori însă-și faptul de a se afla alături de putere și parțial a se afla la putere în calitate de „locuitori ai cerului”, astfel scuzându-și apartenența la crima intelectuală prin „necesitatea unor jertfe de moment pentru viitor” – și nu este nici o diferență între „viitorul luminos” al guvernării totalitare și ale „viitorului prosper” al guvernărilor democratice.

Elitele prin definiție sunt persoanele cele mai competente, dar și cele mai privilegiate în plan social și material – „elita parte a societății ai cărei membri, având o poziție avantajoasă se consideră superiori maselor – aleși, deosebiți”. Oficialitățile fac parte din elită și tot ele sunt acele care trebuie să facă acest clasament a elitei și să o răsplătească. Istoric această problemă era rezolvată de regi și împărați – se referă nu numai la funcții, ci și la posturi din academii – universitățile și academiile fiind direct conduse de monarhi, știința realizându-se în cadrul „societăților științifice regale”.

După revoluțiile din secolul XIX perspectiva de a face parte din elită era următoarea: - „în viitor, nici un june nu va mai putea fi primit în serviciile publice ale statului, de nu va fi înzestrat cu testimoniile sau diplomele necesare, conform cu natura postului ce va ocupa”[4,10], cerințe actuale și acum.

Acest aspect de formare și afirmare în cadrul societății al elitelor intelectuale, care, este dependent de sistemul academic, deoarece fără o diplomă talentul său nu putea accede spre perfecționare condusă de maeștri și totodată nu putea fi valorat și prin urmare valorificat.

Elita trebuie să făurească idealuri, fiecare să facă ceea ce știe mai bine. Această contribuție față de societate a fiecărui individ, prin realizarea a ceea ce știe mai bine, poate să se manifeste doar prin vocație. Doar vocația este în stare să identifice în individ calitățile speciale și performante și să direcționeze activitatea cu maximă eficiență. Numai vocația permite utilizarea eficientă a resurselor personale, - „, în vocație se întrupează la un loc cele mai înalte însușiri morale și intelectuale ale sufletului. De aceea nu este deloc o coincidență că popoare, care au avut în sânul lor mai mulți oameni de vocație, acelea au progresat mai mult” [2, 249].

Evident că persoanele cu vocație, necesită să fie din timp selectate conform aptitudinilor sale și create condiții benefice pentru formarea și perfecționarea lor profesională, pentru realizare-a capacităților lor de creație. Dacă anterior, monarhul decidea ca la curtea sa să se afle cei mai buni medici, astronomi, bucătari, arhitecți, pictori, muzicanți etc. apoi, în societățile cu un sistem al puterii divizate acest proces are aceeași tendință, doar că decizia aparține mai multor persoane, și de aceea continuitatea profesională, și în special asigurarea unei strategii de lungă durată este imposibilă.

În Roma Antică exista o singură glorie – gloria militară, și de aceea societatea era condusă de elita militară. Acest fapt se datorează interesului major al Imperiului de a se menține ca hegemonie și pentru a se putea extinde în continuare. Datoria sfântă față de imperiu a fiecărui cetățean reieșea, în primul rând, din aceste interese majore. Această datorie este condiționată de vocație: – „Vocația face pe individ să se simtă ca o parte necesară totului; ca un factor predestinat să fie așa cum este. Acel ce se simte cu o vocație, se simte cu o responsabilitate față de el însuși” [2, 249]. Această responsabilitate a vocației față de societate cu necesitate cere ca și societatea să fie responsabilă de potențialul său intelectual, și ca urmare de condițiile de formare și selectare a elitei.

Formarea cadrului elitar dirijat de autorități, și selectarea conform „selecției naturale”, dacă nu sunt în concurență diametrală, ci se suprapun, creează posibilitatea formării unei conștiințe de „intelectual de elită”. Este importantă pentru această elită nu doar situația materială și socială, dar și valoarea supremă pe care o au cunoștințele adevărate. Aceste cunoștințe veritabile sunt unicele capabile să conducă spre progresul tehnico-științific.

Actualmente structura și formarea elitelor este determinată de procesele sociale interne, dar și de fenomenul circulației elitelor. Utilizarea creierilor străini pentru a produce tehnologii, sau a cumpăra tehnologiile gata, a produce savanți ori ai „cumpăra”. Este necesar de a crea un instrument de dirijare a procesului de formare și recrutare a elitei. Crearea unui sistem independent de apreciere a cunoștințelor este necesar pentru a combate o posibilă influență a relațiilor de rudenie, banilor, sau apartenența la o clasă socială. Acest instrument

trebuie să fie utilizat de către stat în strategia sa de formare a elitei conform criteriului meritocrației. Societățile în care circulația elitelor sa bazat mai mult pe criteriul meritocrației au avansat mai mult în plan cultural și progres tehnico-științific, iar societățile închise, totalitare și nebazate pe criteriul meritocrației au stagnat în dezvoltare în plan cultural progresul tehnico-științific și nivelul de viață a populației la general.

Referințe bibliografice:

- 1) BUCOS TATIANA, EDUCAȚIA – FACTOR IMPORTANT ÎN VALORIFICAREA POTENȚIALULUI ECONOMIC NAȚIONAL, Teză de doctor în economie, CHIȘINĂU – 2014, p.20
- 2) Constantin Rădulescu-Motru, Elemente de metafizică, ed. Timpul, Iași, 1997.
- 3) ELITE ALE CERCETĂTORILOR DIN ROMÂNIA, Prefață de Prof. univ. Dr. Gheorghe Benga, Editura CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ, Cluj – Napoca, 2004
- 4) Lucian Nastasă, ITINERARII SPRE LUMEA SAVANTĂ. Tineri din spațiul românesc la studii în străinătate (1864-1944), Editura Limes, Cluj-Napoca, 2006.
- 5) VARZARI Pantelimon, INTRODUCERE ÎN ELITOLOGIE, Chișinău: CE USM, 2003
- 6) Вебер М. Политика как призвание и профессия, Москва, 1990

Procrastinarea și comportamentul suicidal la vârsta adolescenței

Simion Simion Dănuț
lector superior Magistru
în psihologie drd. UTM

Rezumat

Tot mai mult în ultima perioadă media este plină de tineri, cu predilecție adolescenți care datorită presiunilor sociale, a activității școlare neproductive, a discrepanței tot mai mare între păturile sociale, a presiunii tehnologice și a societății orientate spre consum, din ce în ce mai mult, recurg într-un gest de disperare la comportamentul suicidal. Este un strigăt de ajutor, un ultim act, e un glas ce se cere urgent a fi ascultat. Sentimentul emoțional instabil specific adolescenței, intersectat cu factorii psiho-sociali și a vieții tot mai alerte nu așteaptă tânărul să se adapteze, iar soluțiile găsite de acesta nu sunt de cele mai